

Likovna baštinarica

*Dijana Nazor, prof. likovne kulture
Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb*

Spoznaju o vlastitom identitetu i vlastitom kulturnom naslijeđu potrebno je kod djece razvijati već od rane dobi kako bi se kod njih izgradila svijest o neprocjenjivoj vrijednosti tradicije i važnosti njezina očuvanja.

'Pogreška bi bila ako bi se baštinom smatralo samo ono što se obično naziva kulturnim dobrom. Baština je okružje u kojem se krećemo i radimo, memorija mjesta (grada) nataložena u slojevima, od osoba do stvari i događaja, to je ponašanje, način razmišljanja pa i spomenuti mit.'

Željko Rapanić

Rimski novčić, terakota, Iva P., 8 godina

Kulturna baština i obrazovanje

Riječ baština znači *očevina* ili *djedovina* i konvencionalni je termin kojim se obilježava i sveukupno kulturno naslijeđe ili kulturna dobra. Kulturna baština uključuje pojedinačna kulturna dobra (spomenici kulture) koja se dijele na nepokretna, pokretna i nematerijalna kulturna dobra. Baština je kulturno naslijeđe koje valja njegovati, čuvati i prenositi djeci od najranije dobi te ih ujedno senzibilizirati za njezino očuvanje. **Djecu treba što ranije upoznati s kulturnim naslijeđem njihovog kraja, grada, zemlje, kao i s najjednostavnijim pojmovima zaštite kulturne baštine.**

Ciklus likovnih radionica izrade predmeta inspiriranih baštinom pod nazivom 'Baštinarnica' odvijao se u Narodnom sveučilištu Dubrava od 2005. do 2009. godine u sklopu programa odgoja i obrazovanja putem umjetnosti. Voditeljice projekta bile su etnologinja Dunja Vuković i povjesničarka umjetnosti Maja Marohnić. Za provedbu ovakvih programa neophodno je da se polaznici svih dobnih skupina, kroz posjete određenim lokacijama, najprije upoznaju sa svojim kulturnim naslijeđem, jer se kod njih tada lakše razvija svijest o neprocjenjivoj vrijednosti tradicije i važnosti njezina očuvanja, ali i spoznaja o vlastitom kulturnom identitetu. Nakon posjeta lokalitetima uslijedila su predavanja i prezentacije, a tek nakon takvog poticaja slijedilo je likovno stvaralaštvo različitim postupcima u različitim materijalima.

Likovne radionice inspirirane kulturnom baštinom

Prva radionica, *Rimski novac*, održana je s grupom od sedmero djece. Radionica je bila inspirirana arheološkom baštinom, rimskim novcem koji je pronađen na području Dubrave, u Dupcu, a potječe s kraja 1. st. pr. Kr., iz vremena cara Oktavijana. Polaznici

radionica izrađivali su likovne radove u tehnici terakote i kaširanog papira prema originalnim predlošcima rimskih zlatnika i srebrnjaka iz Arheološkog muzeja u Zagrebu. Tema druge radionice, *Triptisi iz Dubrave*, bila je vezana uz sakralno slikarstvo inspirirano crkvenom baštinom iz triju dubravačkih crkava: crkve Blažene Djevice Marije iz Granešine iz 19. st., koja je danas pod zaštitom kao kulturno dobro, crkve Pohoda Blažene Djevice Marije iz Čučerja iz 18. st. i crkve sv. Pavla apostola iz Retkovca iz 20. st. Polaznici su koristili sakralne motive – prizore iz Starog i Novog zavjeta. Slikali su u formi triptiha na drvenoj podlozi od bukve na koju su primjenjivali tehnike po uzoru na srednjovjekovne slikarske metode. Predlošci sakralnih motiva korišteni su samo kao poticaj, da bi polaznici razvili što individualniji i kreativniji pristup. Treća radionica, *Drvorezi*, inspirirana je fragmentima drvenih građevina u ulici Severi u naselju Granešinski Novaki. Ulica je jedinstveni primjer narodnog graditeljstva s početka 20. st., gdje je sačuvana prepoznatljiva slika nekadašnjeg sela. Tehnikom rezbarenja polaznici su dlijetima urezivali reljef u drvu po uzoru na ornamente i motive narodnog graditeljstva iz etno-područja Severi. Korišteni su razni motivi s

i faune, zaštićene biljne i životinjske vrste, park-šume i livade te doline potoka. Radionica je bila organizirana tako da su polaznici na temelju svojih originalnih skica izrađivali mozaike u obliku manjih prenosivih slika.

Očuvanje kulturne baštine

Sudionici radionica svih dobnih skupina, od predškolskog odgoja do odraslih, pokazali su veliko zanimanje u otkrivanju vrednota sakralne arheološke i narodne baštine na području zagrebačke Dubrave, što su iskazali kroz želju za učenjem i likovnim izražavanjem. Ovakvi su projekti izvrstan način da se razvija identitet i vlastiti likovni senzibilitet te spoznaja o važnosti očuvanja kulturne baštine. Baština je širok pojam i ne podrazumijeva samo baštinu grada, mjesta ili sela, već i baštinu vlastite obitelji. Predmeti iz naše obitelji, kao što su stare fotografije, nakit, narodna nošnja, instrumenti, etnografski predmeti i sl., dio su baštine. I djeci predškolske dobi treba kroz zabavu, igru, kratke izlete i šetnje razvijati svijest o tome da se baština nalazi u njihovoj neposrednoj okolini, u njihovoj obitelji, kraju, gradu. To je i prilika da se upoznaju s kulturno-povijesnim naslijeđem svoga zavičaja jer naslijeđe je nešto što nam svima pripada.

Neophodno je djecu sa svojim kulturnim naslijeđem upoznati najprije kroz posjete određenim lokacijama, jer se kod njih tada lakše razvija svijest o neprocjenjivoj vrijednosti tradicije i važnosti njezina očuvanja, ali i spoznaja o vlastitom kulturnom identitetu.

drvenih greda: pijetao, kalež, zvijezda, vinova loza i razni natpisi. Radovi polaznika izloženi su u Školskom muzeju u Zagrebu pod nazivom *Baštinarnica – kulturna baština zagrebačke Dubrave u likovnim radovima*. Potom je održan ciklus radionica *Mozaici – prirodna baština zagrebačke Dubrave u likovnim radovima*. U Dubravi nailazimo na značajnu biološku raznolikost flore

Raspelo,
tempera i pozlata na drvu,
Monika K., 9 godina

Pripremili smo za vas